

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A painting of a forest path leading to a bridge. The path is covered in fallen leaves and leads towards a stone bridge with a railing. A small figure of a person is visible on the bridge in the distance. The trees are tall and dense, with some autumnal colors. The overall scene is peaceful and scenic.

FORENING & MUSEUM

Nr. 3 November/2001

Den glemte udsigt

Jens Juel, H.C. Andersen, Karl Victor von Bonstetten, Christian Molbech, Thor August Odencrants, H.G.F. Holm, Chr. Zacho, Carl Saabye, J.F. Møller, Sarah Bernhardt, Frederik den Sjette, Christian den Ottende, Frederik den Syvende og mange, mange flere velædle borgere og kongelige højheder har nydt udsigten fra belvederen på bakketoppen bag Marienlyst Slot. Her findes i dag kun de sørgelige rester af den fordums balustrade, der havde til formål at danne en smuk og sikker afslutning på en af Nordsjællands skønneste promenader. I den engelske bog »Denmark Delineated« fra 1824 kan man læse følgende: *»Hamlet's garden is the favourite promenade of the inhabitants of Elsinore. It is generally filled with groups of elegant females and lovely children, whose manners and apperance bear pleasing testimony to the state of society in this part of his Danish Majesty's dominions«*. Marienlyst's smukke have hed nemlig også Hamlets Have dengang, hvor alverdens turister fulgte med Helsingørs borgere herud. Havens belvedere, hvor de elegante damer, deres dejlige børn og de velklædte herrer gjorde holdt og nød den udsigt, som ikke mindst eventyrdigteren H.C. Andersen gjorde berømt, har nu fået sin balustrade ødelagt af vandaler. Balustrene er sparket ud og vor Kommune kan ikke afse penge til at bringe den tilbage til fordums pragt. Takket være Conrad Nellesmann og Hustrus Mindelegat er det imidlertid blevet muligt at få iværksat en genopbygning af den helt oprindelige balustrade, hvortil museet har genfundet arkitekt og hofbygmester Boye Magens' oprindelige tegninger fra 1800 i Rigsarkivet. En genskabt balustrade vil være et vigtigt skridt på vejen mod at give Marienlyst's prægtige parterrehave og park noget af sit tabte inventar tilbage og bringe den tilbage til kongelig værdighed. Hillerød og Fredensborg har længe haft deres velplejede kongelige haver, som borgere og turister i tusindtal besøger hvert år. I Helsingør har vi resterne af et ligeså fornemt kongeligt haveanlæg, der strækker sig fra Marienlyst Allé helt ud til LO-Skolen, og som kunne blive mindst ligeså smukt, interessant og velbesøgt. Det kræver intet andet end politisk vilje.

LBM

Forsidebilledet

Lindealléen med broerne og belvederen på kystskrænten bag Marienlyst. Maleri af Chr. Zacho 1907.

FORENING & MUSEUM

Kenno Pedersen
(ansvarshavende)
Lone Hvass
Lars Bjørn Madsen

Tryk: A-print, Espergærde

Lay-out: Lars Bjørn Madsen 2001

Forening & Museum

er et medlemsblad for Helsingør Museumsforening og udkommer med 4 numre om året i marts, juni, september og december. Stof til bladet indsendes til (reklame@post10.tele.dk) Helsingør Museumsforening/ Helsingør Bymuseum, Hestemøllestræde 1, 3000 Helsingør, tlf: 4928 1802.

Nye medlemmer
kan indmelde sig ved henvendelse til Helsingør Bymuseum eller til Jens Erik Nielsen, Rolighedsvej 17, 3000 Helsingør, tlf: 4921 7087.

En tur til Helsingør i 1810

af † Christian Molbech

I 1811 udgav historikeren og sprogmanden Chr. Molbech skriftet »Ungdomsvandringer i mit Fødeland«. Det er i dag en bog, der er svær at opdrive og derfor ukendt af de fleste. Molbechs skildring af det sjællandske kulturlandskab kan ses som det litterære svar på guldaldermalernes formidling af samme.

I det følgende beskriver Molbech sin tur fra Esrum, hvor han havde besøgt klostret, til Helsingør. Han er vandret ad Es-

romvej og drejet mod Tikøb ad den nuværende Harreshøjvej, hvorfra han har nydt synet af Esrum Sø fra bakkerne. Fra Tikøb med en afstikker til gården Frederiksminde, er han draget videre ad Gurrevej til Helsingør.

»Fra Esrom lagde jeg Veien forbi Gurre til Helsingør. Længe nød jeg Udsigten over den blikstille Esrom Sø, som man her fra Bankerne ved dens nordlige Ende ganske overseer. Den store blanke Flade laae speilklar for mig; mit Øie gled hen over Vandet forbi den høie Skov¹, en lang, grønklædt Muur, der hegner den vestlige Bred, forbi Fredensborgs Taarnspidser og det skinnende hvide Skipperhuus, til det i den fiernere Baggrund tabte sig i Bugter, hvor Skovene vare omhyllede af tynde Morgentaager. Saa mangfoldige som de enkelte Skiønheder i dette Landskab ere, saa forskiellig er dets Charakter, seet ved Morgenlyset, paa en skyet Høstdag, eller mod Aften i den klare, varme Sommerluft, naar intet Vindpust kruser den glatte, lyseblaa Sø, naar

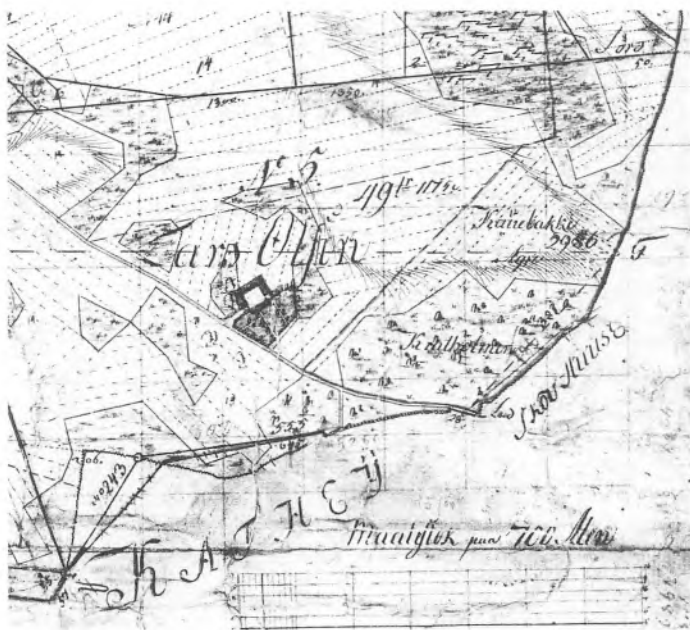

I juni 1840 var guldaldermaleren Johan Thomas Lundbye i Tikøb og han tegnede det her viste hus. Molbech kan have besøgt samme sted, da han passerede landsbyen, men han hæftede sig mere ved gårdejer Lars Olsens haveanlæg syd for byen. En af de interessante ting ved Lundbyes farvelagte tuschtegning er gavlen, der er opbygget af eneris; typisk for vort område, hvor enebær var udbredt på de sandede jorder. På Valdemarslund, som Molbech besøgte, findes stadig en sådan gavl. (Gengivet med tilladelse fra Den Hirschsprungske Samling.)

Solstraalerne i den reneste Sølvglads spille hen over den letbølgende Flade; eller naar den, oplivet af en frisk Vind, ruller de mørkere Bølger mod den grønne Strand. Under saadanne Omskiftninger saa jeg den herlige Sø til forskellige Tider, og altid opdagede jeg ny Skjønhed. Saare deiligt fandt jeg det, giennem den adspredte Skov ved Søens nordøstlige Kant², at see den snart at vise sig, snart at forsvinde og saaledes længe, skiøndt svindende, at følge mig, til den endelig sagde mig Farvel paa Bankerne ved Landsbyen Tikiøb. Her fandt jeg en usædvanlig pyntelig Kirke, hvis blaa Tegltag glimrede ret anseeligt over de ærværdige, mørkerøde Mure. Den lyst, jeg fik til at see, om det Indvortes svarede til det Ud-vortes, kunde jeg ikke faae tilfredsstillet; men jeg fik nogen Opreisning for dette Savn ved at kiøre forbi en stor, meget vel anlagt og indhegnet Bondehave, tilhørende den brave Lars Olsen i Tikiøb³,

hvor jeg ikke blot saae Frugttræer og Havebede og Gange i den pyntelige Orden; men endog en Træhave paa den anden Side af Veien, hvor Eieren opelsker og poder allehaande Frugttræer. Saa meget dette Syn end fornøiede mig, blev dog baade min æsthetiske og oeconomiske Nydelse hastig forstyrret ved den Tanke, at hvad jeg her saae, er i Siælland maa-skee en Undtagelse af een blandt hundrede. Det varede længe, før jeg kunde glemme denne Have; og da Oeconomien aldrig ret kan blive Hovedsagen hos mig, tænkte jeg mig først, hvor muntre og livlige vore Landsbyer og adspredte Bøndergaardte vilde blive, naar vi faae dem omringede af saadanne Haver. Uvilkaarlig maatte jeg da ogsaa tænke paa, hvorledes ikke blot Bondens Pung, men ogsaa hans Sædelighed kunde vinde ved den forøgede Virksomhed og behagelige Afveksling, som den blide Havedyrkning, en Syssel, der nærmer Mennesket saa-

meget til det Skjønnne i Naturen, kunde forskaaffe ham. Det er en almindelig, og mig synes ikke glædelig Erfaring, at folk af denne Classe ikke blot savne

Udsnit af udskifningskort over Tikiøb fra 1787 visende Lars Olsens gård i den sydlige udkant af landsbyens jorder. Gårdens haveanlæg er tydelig vist på kortet, medens frugthaven på den anden side af vejen synes angivet ved et træsymbol. Gården hedder i dag Frederiksminde og ligger ved Hornbækvej (Kort- og Matrikelstyrelsens Arkiv).

næsten al Sands for det Skønne; men at de og saare sielden ville lægge Vind paa nogen Frembringelse, der ikke lover øieblikkelig Fordeel. Jeg er ikke af dem, som kunne ønske denne Folkeklasse en unaturlig Cultur; men det synes mig, at Havedyrkning er en af de rolige, fredelige Sysler, der fortiene og behøve Opmuntring og fuld Opmærksomhed hos dem, der ville arbeide paa Bondestandens sande Forædling.

Medens denne Have sysselsatte min Eftertanke, nærmede jeg mig Skovegnen ved Gurre. Denne har et mere vildt og eensomt Præg end Egnene om Esrom Sø. Giennem Krat og over Lyngheder førtes jeg ind i en tæt, mørk Skov, hvor Veien netop var saa bred, at den gav Rum for een Vogn⁴. Denne Vei gaar forbi Marianelyst⁵, et Landsted, der ligger saare eensomt midt i Skoven, til en Skovridergaard, Valdemarslund, der har en meget skøn Beliggenhed, idet Husets ene Side vender mod Skoven, og den anden mod Gurre Sø. Her er den romantisk dejlige

Johan Thomas Lundbye tegnede dette billede af Gurre Sø den 22. juni 1840. Han havde ligesom Molbeck været i Tikøb og derfra gået gennem Gurre Vang. Medens Molbeck nøjedes med at beundre den »skulte, hemmelige Sø« fra Valdemarslund, gik Lundbye helt ned til søen og lavede flere skitser herfra. (Gengivet med tilladelse fra Den Hirschsprungske Samling).

Egn, som Valdemar Atterdag elskede saa høit, at han kiendte Intet, der saameget som denne fængslede ham til Jorden; og Pontoppidan⁶ gjør med Rette den Anmærkning, at hans Sind var mere jordisk end himmelsk i hans Velmagts Dage. Her nød han sin Yndlingslyst, Jagten, i de Skove, der ganske omringe den skulte, hemmelige Sø; og her glemte han hos sin Tovelille Kongelivets Glimmer og Byrder. Paa en Høi ved Søens Bredder, hvorfra man har en skøn Udsigt over den hele Sø og en Deel af Skoven, stod Gurre Slot, og Voldstedet er endnu kiendeligt. I Nærheden deraf ligger Landsbyen Gurre, og en Lystgaard, der ligger imellem denne

og Valdemarslund, har faaet Navnet Gur-rehuus. Det fornøiede mig at høre disse Navne, fordi jeg i dem fandt en uventet Agtelse for den svundne Tids Minde, der er saa sielden, at man ofte endog gjør sig Umage for at udslette de historiske Erin-dringer ved Stederne, i det man afskaf-fer de gamle Navne, der giennem Aar-hundreder udmærkede dem.

I en blid, alvorlig Stemning forlod jeg Gurre, hvis stille eensomme Skiønhed, seet paa en lys, men ikke klar Høstdag, har et stærkt romantisk Anstrøg, der ved-ligeholder sig giennem den vilde udyr-kede Sandegn imellem Skovene ved Gur-re og Helsingør. Banker med sparsomt Krat, Tørvemoser, øde Lyngheder, hvor hist og her et lille eensomt Træ afbryder den sørgelige Eensformighed, som de ellers ret venlige røde Lyngblomster om-sider frembringe - dette er Alt, hvad vi her møde. Paa enkelte Steder frembrin-ger det en underlig Contrast, paa den ene

Side af Veien, at see en vel dyrket Ager, og paa den anden, den nøgne, vilde Hede. Imidlertid fandt jeg denne Vei aldeles ikke ubehagelig; den fremmede, øde Skikkelse, hvori jeg saae Naturen, var mig endog ret interessant; jeg var lige-som med eet forflyttet ud af Siælland, og Egnen om Helsingør, der ligger skiult bag høie Banker, indtil man er Byen gan-ske nær, Udsigterne over Sundet, og By-ens eget Udseende var mig ligesaa nyt som alt det Øvrige. En Kiøbstad med 5 til 6000 Mennesker i Fredstider er natu-rligviis noget Andet end vore almindelige Smaastæder, og vi gienfinde her kun en Deel af disses udvortes Præg. Skiøndt Folkevrimlen i disse Tider er langt min-dre, end da Handel og Skibsfart blom-strede, var den Befolkning, jeg fandt paa Gaderne, mig dog næsten overraskende. Byens Beliggenhed fandt jeg i det Hele temmelig sørgelig; og skiøndt den har ad-skillige ordentlige Gader, og ikke faa store og smukke Huse, blev jeg dog om-sider kied af at vanke omkring imellem den større Mængde af sletbyggede Ga-der og Huse, som man i Almindelighed finder dem i vore smaa Kiøbstæder. Blandt de Bygninger, jeg lagde Mærke

Molbech gav ikke just udtryk for synderlig begejstring over Helsingør, men udsigten over byen og Sundet fra bakkerne betog ham derimod meget. En ukendt kunstner (t.v.) og maleren J.F. Møller (s. 7) har begge omkring midten af 1800-årene skildret den udsigt til byen, som Molbech må have oplevet. Det er svært helt præcis at angive, hvor kunstnerne har stået, men det er sandsynligt, at man ser Gurrevej til venstre i billedet, medens vognen kører ad en af tværvejene mellem Kongevej og Gurrevej. Til højre skimtes et industribyggeri, der må være et af de i 1840'erne og 50'erne anlagte teglværker Nøjsomhed og Klostermose-gaard. Dem har Molbech af gode grunde ikke set.

til, var den forrige latinske Skole, i hvis Sted nu en stor, smuk Gaard er kjøbt til Skolebygning. Den gamle Skole var før Reformationen et Donnicanerkloster⁷, og den underste Etage, hvor Læsestuerne vare, er en kiendelig Levning af dettes Bygning. Man tænker sig snarere Fængsler end Skolestuer, ved at see disse smaa, skumle, hvælvede, halv underjordiske Kieldere, hvor den helsingørske Ungdom i henved halvtredie hundrede Aar maatte hente sin Lærdom.

Jeg fandt mig ellers i denne By, ligesom dumpet ned fra Himlen. Dens hele væsen var mig fremmedt. Ubestemt og uden Tilid til en heldig Hændelse, vidste jeg længe Ingen at henvende mig til; og ærgrede mig over, at jeg fast som vildfarende og veiløs skulde vanke om i en siællandsk Kjøbstad, hvor man ellers sielden kommer i Trang for en Veiviser. Her var nu den skjønneste Leilighed til at fortælle om Eventyr, der mødte mig i den fremmede Stad, men jeg havde deels ingen Tid at søge dem, da jeg om nogle Timer nød-

vendig skulde være i Kiøbenhavn; deels regnede det af og til, og Kronborg stod mig i Hovedet. Hvad der altsaa ikke mødte mig, kan jeg ikke fortælle før ei i disse Reise-Erindringer at gaae ud af den hidtil vedligeholdte historiske Tone. Endelig traf jeg da ogsaa, efterat have spurgt og søgt i ti Gader; til ikke liden Glæde, en Bekiendt af mig, der med venskabelig Velvillie ledede mig omkring til en deel af denne Labyrinth's Mærkværdigheder«.

Noter

- 1) *Grib skov*
- 2) *Geddebæks Mose og Gaase Mose var nogle af de skovbegroede pletter ved søen, som Molbech bemærkede.*
- 3) *Gården Frederiksminde ved Hornbækvej mellem Tikøb og Skovhuse.*
- 4) *Gurre Vang og Gurrevej.*
- 5) *Marianelund.*
- 6) *Erik Pontoppidan: Den danske Atlas.*
- 7) *Rettelig karmelitterkloster.*

Fra registratorens bord

Da vi søgte oplysninger om påklædningsdukkerne (nr. 1/2001) og fik positive svar, prøver vi igen. Denne gang har vi, med undtagelse af spillet og tangen, samlet nogle genstande, der har tilknytning til byens liv. Vi håber, at nogle af bladets læsere kender de nærmere historier og vil fortælle dem til os. Ring eller skriv til Kirsten Aagaard eller Ågot Bryde, Flynderupgård Museet, Agnetevvej 9 A, 3060 Espergærde, tlf. 49281900.

1. To papirknive i messing, forment som sværd. Den ene kniv er 19 cm lang og med inskription: Hamlets-sværd-Marienlyst. Den anden kniv er 18 cm lang med en figur af en mand, sandsynligvis Hamlet, der hviler armene på et sværd.

Er begge knivene fra Hotel Marienlyst? Har de været til salg eller måske til brug for hotellets gæster? Ca. hvornår er de fremstillet? Ring og fortæl!

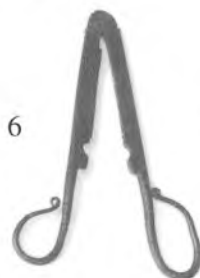
2. Glaspokal, 27 cm. høj, med sandblæst motiv af Kronborg Slot. Hvor mon den stammer fra og hvor har den været brugt?

3. To kobbevaser (ikke afbildet) med inskription Helsingør 1426-1926. Vaserne må være fra by jubilæet, men hvem har lavet dem og er der fler af dem?

4. Pistol afleveret anonymt til politiet ved en fri lejde aktion med ønske om, at den tilfaldt museet. Pistolen havde tilknytning til Gestapos hvedkvarter Rosenlund i Espergærde.

5. Den femte efterlysning falder lidt uden for d øvrige. Det drejer sig om et spil med 10 papplade nummererede med romertal. Pladerne er dekorerede med forskellige farvelagte motiver med dværge/nisser, der arbejder i forskellige erhverv. Til spillet hører en træhammer og terninger. Er der nogen, der ved, hvordan spillet spilles? Er det et dansk spil? -og hvad der ellers kan fortælles.

6. Tang eller saks i jern, 25 cm lang. Formentlig et hjemmelavet håndredskab. Men hvad har den været brugt til?

I 1917 udgav H. Hagerups forlag sin 4. udgave af illustrerede rejsebøger, der bl.a. omhandlede Helsingør og Omegn. Den indeholdt ovenfor viste lithograferede kort over området, hvor Helsingør endnu er en overskuelig størrelse. Allerede længe inden Montebello var man ude på landet.

G. Hasselbergs

Kunstdrejer- og Paraplyforretning
Bjerggade 13 — Helsingør

Et stort Udvalg af alt til Faget henhørende: Piber, Cigarrør, Stokke, Kamme, Børster, Punge, Lædervarer, Patted garniture, Nips, Galanterivarer.

Billigste Udvalg af Paraplyer og Parasoller.

Paraplyer og Parasoller **overtrækkes** hurtigt og smukt.

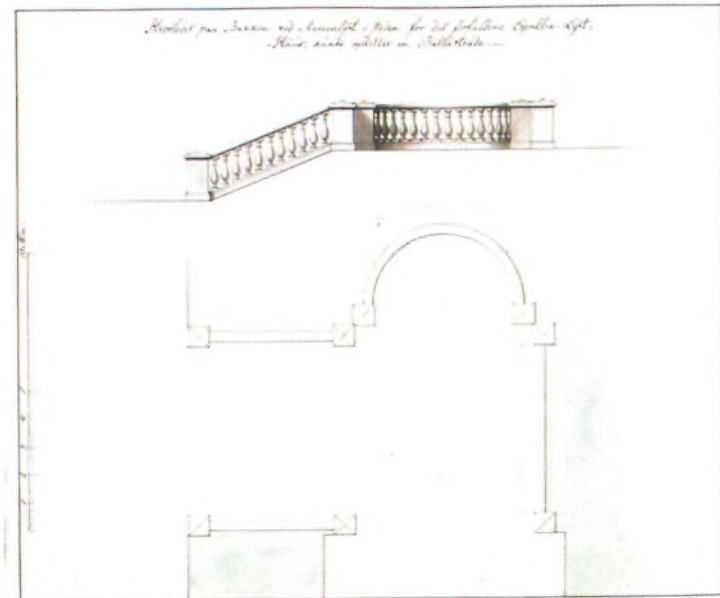
Reparationer udføres.

MUSEUMSNOTER

Belvederen ved Marienlyst genskabes

Takket være Conrad Nellemann og Hustrus Mindelegat er der skaffet økonomisk grundlag for at påbegynde arbejdet med at genskabe belvederen på bakketoppen bag Marienlyst Slot. Museet har i Rigsarkivet fundet hofbygmester Boye Magens originaltegning (gengivet herunder) samt regnskaberne for arbejdet, hvorved det nødvendige historiske belæg for en rekonstruktion er i orden. Læs alt om belvederens historie i Folk & Minder fra Nordsjælland 2001, der udkommer i november. Se også lederartiklen side 2.

Miniaturesværdet

Takket være Ruth Elsåe i Espergærde har vi fået løst mysteriet om det lille bronzesværd, som vi omtalte i nr. 1/2000 s. 10. Ruth Elsåe har sendt museet et sværd (det her viste) magen til og fortæller: »Jeg 1960'erne jeg tror,

har fået det i som reklame, og det var fra BP, det nuværende Q8. Den sad på et lysegråt kort, lidt mindre end et postkort, og var fæstnet med 2 små stykker ståltråd. På kortet var trykt med grøn

eller sort farve et eller andet i runeskrift«. Der var altså ikke tale om den ægte oldsag, men blot en reklamesag. Man må dog sige at kvaliteten var ganske god dengang. I dag ville en slig sag nok være fremstillet i plast.

Gamle annoncer

De gamle annoncer, der er gengivet her i bladet, stammer fra Helsingør-Hillerød Købstæders Vejviser 1903-05, der blev udgivet i 1903. Helsingør fik sin første vejviser i 1901.

Hvor har fotografen befundet sig?

Museet har for nylig modtaget et fotoalbum via Københavns Bymuseum. Albummet, der vel er fra omkring 1920-30'erne, indeholder blandt mange fotografier af Kronborg også de her viste billeder fra Helsingørs omegn. Det er ofte vanskeligt at stedfæste de desværre få billeder, der er fotograferet på markjorderne, hvor der ikke er så

mange stadig eksisterende kendetegn, men vi har en formodning om at det kunne være motiver fra Gl. Hellebækvej, hvor der lå flere landejendomme som Godthaab, Lille Godthaab, Mariesminde, Sadelmagerhuset og Hyrdehuset. Kan læserne hjælpe os med at stedfæste disse herlige fotografier, så vil vi blive meget glade.

Så er det snart vinter igen!

Vinteren 1963 var hård og barsk. Ved Kronborg var der isskruninger, der kunne få selv en grønlander til at føle sig hjemme, og havnebassinet var frosset til, som det ses på dette billede fotograferet fra taget af Wiibroes store lagerkælder- og

tankbygning. Fotografiet er fra de gode gamle dage, da byen stadig havde bryggeri og værft. Værftet er ved at klargøre nybygning 363 »Henriette Mærsk«, der her ses med sin karakteristiske lyseblå farve.

O.A. Bjørn Madsen fot.

Helsingør på St. Thomas

I april var Nationalmuseets rigsantikvar Steen Hvass på besøg i det tidligere Dansk Vestindien. På St. Thomas besøgte han en kirkegård, hvor man på en af gravstenenes hvide skråstillede marmortavler kunne læse følgende: »Her hviler Christian Barentzen, født i Helsingør den 22de Mai 1818. Død paa St. Thomas den 9de Februar 1888«. Steen Hvass optog det viste fotografi, hvor også Henriette og Henrietta Barentsen er stedt til hvile. Hvis nogle af vore læsere kender nærmere til familien, hører vi gerne herom.

Ophelia Kilde

Ak, ja. Der var engang, da Ophelia Kildes rene, klare vand gav den vandrende i Marienlyst Have mulighed for at slukke tørsten. I dag må man ty til Wiibroes gode Maarumvand på flaske. I nogle år har de gæve folk fra Actores Helsingorensis (Hamlet Revyen) arbejdet ihærdigt for at samme pengemidler til en tiltrængt istandsættelse af den historiske kilde, og der er da efterhånden kommet en del penge til formålet, men langt fra nok. Vor fattige kommune har som bekendt ingen penge til den slags, så hvis der er læsere, der atter kunne tænke sig at se kilden så smuk som på hosstående fotografi optaget i 1898, modtager Hamlet Revyens folk gerne de penge, man kan afse til formålet.

P. Hemicke

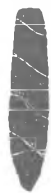
Sudergade 20 (ved Axeltorvet) Helsingør

Fabrik og Lager af

CIGARER

Prima

Skraatobak

Import af

Cigaretter

Hollandske og amerikanske

Røgtobakker

➔ Svensk Snus ➔

Axeltorvet 7
Helsingør

Telefon Nr. 279

Axeltorvet 7
Helsingør

NICOLAI SCHULTZ

Uhrmager og Elektriker

Alle Sorter Uhre, Brillor, Kikkerter, Barometre og Thermometre føres paa Lager

Der føres kun Kvaliteter af Uhre, for hvilke der kan ydes Publikum absolut betryggende Garanti

Elektriske Ringeledninger anlægges. 1ste Kvalitet Materiale
Reparationer udføres --- Optræk af Uhre besørger

På indkøb

Museets praktikant Anne Sophie Jensen kom til at tænke nærmere over fortid kontra nutid, og det er jo ikke så mærkeligt på et sted som dette. Den populære købmandsbutik i kælderens fik hende til at skrive lidt om forskellen på nutidens og datidens indkøb.

Den gamle købmand

Ding! Dørklokken ringer, når du træder ind ad døren til byens købmand. Du stiller dig op i den lille kø. Imens du venter, kan du få dig en sludder med nabokonen, der også er kommet for at gøre sine indkøb. Da det bliver din tur spørger købmanden »Hvorledes kan jeg tjene fruene?« eller »Hvad skal det være?«. Du tager din lille seddel frem og beder om 2 pund mel. Købmanden åbner melskuffen og måler 2 pund af på sin vægt; derefter kommer han melet i en brun papirpose. »Et pund sukker« er det næste på din liste. Købmanden vejer det af til dig. Så skal du have en pakke vaskepulver, en pose kaffe, bagepulver og tvebakker. »Var der ellers andet?« spørger købmanden, og i sidste sekund husker du at købe te. Du betaler købmanden, putter alle

dine pakker i en kurv og begiver dig hen til slagteren for at købe kød til aftensmaden.

Supermarkedet

Du parkerer bilen på den dertil indrettede parkeringsplads uden for supermarkedet, derefter går du ind ad skydedørene, der åbner sig automatisk. Du finder en indkøbsvogn og tager indkøbssedlen op af lommen. Du triller vognen hen til den første hylde med varer og tager en pakke køkkenruller. Bagefter finder du resten af tingene på din liste. Der er mange forskellige mærker, næsten ligegyldigt hvad du skal købe. »Skal jeg nu tage en almindelig pakke Dansukker eller den økologiske?«. Endelig er du nået til kassen efter at have stået i kø et stykke tid, og det er blevet din tur til at lægge varerne op på det bevægelige bånd, så de kan blive kørt gennem strekkode-læseren, der helt automatisk finder ud af hvad tingene koster og lægger beløbene sammen. Kassedamen informerer dig om, hvor meget du skal betale. Da du har givet kassedamen pengene, stopper du dine varer i en plastpose og forlader supermarkedet med alt, hvad du behøver til den næste uges husholdning.

Museumskalenderen

Helsingør Bymuseum

Særudstillingen *Grafik fra museets arkiv*, er der stadig mulighed for at besøge. Her kan man se et fordringsløst udpluk af museets meget store samling af kobberstik, tryk og tegninger, hvoraf flere ikke tidligere har været udstillet. Udstillingen er blevet til i forbindelse med museets nyregistrering af samlingen. På en database er alle oplysninger om værkerne indtastet, og senere vil også affotograferinger af disse blive lagt ind. Database giver således samme vide muligheder som kunstmuseernes populære database »KID«, der er tilgængelig på internettet.

Flynderupgård Museet

Hvis man er hurtig, kan De indtil den 25. november stadig besigtige særudstillingen om mennesker og huse på Strandvejen mellem Snekkersten og Helsingørs gamle bygrænse. Udstillingen er tilrettelagt af Ritta Vognsen-Jensen, Christian Sørensen og Kjeld Damgaard.

Marienlyst Slot

På udstillingen *a flower is a flower* viser Christina Bardrams blomstermalerier noget værdifuldt, der for mange er blevet glemt. Hun indfanger en atmosfære, en stemning, der får os til at glemme vores nøgterne og hektiske hverdag. Ved en forenkling giver Christina tingene større

stil, og indtrykket af maleriet beroliger tanken og stimulerer fantasien.

På udstillingen vises 30 rosenmalerier, da rosen som bekendt hører til de ældste blomster, vi kender, og som har fulgt mennesker til alle tider. Med sin mangfoldighed og sin farvepragt har den fascineret mennesker i årtusinder. Det er rosens fortryllende magt, Christina Bardram fanger på lærredet, og hver rose fremstår med sin egen ynde og stolthed.

Åben alle ugens dage 12-16. Sidste dag 22. december 2001

Stormen i 1921

Nu er det tid for efterårsstormene, og særlig Nordkysten er ofte ramt. I oktober 1921 lagde en orkan flere af Højstrups sommervillaer i ruiner og skyllede en del af Strandvejen væk. Her er et billede fra 1921 af det oprørte sund ud for nr. 50-54.

Udsendes i uge 46

Ny bog om øgenavne på værftet

På det gamle værft i Helsingør var brugen af øgenavne udbredt. Det var reglen og ikke undtagelsen, at medarbejderne havde øge- og tilnavne, og

disse navne erstattede ofte det borgerlige navn fuldstændigt. Øgenavnene er et stykke kulturhistorie, som nu heldigvis bliver bevaret for eftertiden.

Igennem nogle årtier samlede et par af værftets ansatte de mange øgenavne sammen. Det er blevet til lister med henved 1.000 navne, og de danner grundlaget for en bog, som Helsingør Museumsforening står som udgiver af. Museumschef Kenno Pedersen har skrevet et indledningskapitel om øgenavne generelt og om navnenes anvendelse i Helsingør, og den resterende del af bogen omfatter listen med de næsten 1.000 øgenavne samt et halvt hundrede anekdoter om histo-

rien bag nogle af de mest kendte navne. Denne del af bogen er redigeret af redaktør Bent Jørgensen med god hjælp fra blandt andet forhenværende forbundsformand Georg Poulsen, der selv startede sin faglige karriere på det gamle værft i Helsingør.

Bogen, der er rigt illustreret, hedder »Uglen, Champagnegaloppen og Den Skødesløse«. Den udkommer den 15. november og koster 100 kroner i udsalg. Medlemmer af Helsingør Museumsforening kan dog erhverve bogen til rabatprisen 80 kroner. Bogen kan købes i museumsbutikkerne på Helsingør Bymuseum og Flynderupgård Museet.

BJ

Ny bog om Helsingør Byvåben

Forhenværende museumsdirektør på Handels- og Søfartsmuseet, dr. phil. Henning Henningsens bog om Helsingørs Byvåben er nu udkommet og kan købes på Helsingør Bymuseum og i boghandelen for kr. 50. Bogen er rigt illustreret i farver, og forfatteren søger bl.a. at gøre det af med den udbredte opfattelse at skibet i vort kommunevåben er en kogge. Historien om byvåbene er forøvrigt blevet til en helt lille knaldroman i Henningsens gode, levende og let forståelige sprog.

FORENING & MUSEUM

Vi beklager

Dette nummer af Forening & Museum udsendes med en betydelig forsinkelse, hvilket skyldes museets udgivelse af flere publikationer, som har lagt fuldt beslag på vor lay-out'er i længere tid. Nr. 4 udsendes derfor til vore medlemmer umiddelbart efter nr. 3.

Stengade 63, Helsingør
-støtter den lokale kulturhistorie